

Proč putuje luna

Ain olomi ludus misler

Můj otec stával v chodbě pod jantarově zářícím světlem zhruba napůl cesty mezi pokojem mé starší sestry a tím, který jsme sdíleli s bratrem. S hrnkem čaje a příležitostnou cigaretou v ruce nám vyprávěl staré příběhy, kterými nás konejšil do hlubokého spánku. Příběhy, které mu v mládí kolem táborových ohňů předali staří i mladí kočovníci, kteří vyplňovali dlouhé večery vypravováním neustále se rozrůstající škály pověstí. Dar příběhu přichází pro mnohé kočovníky ruku v ruce s povinností jej předávat dál, poněvadž příběhy, které nejsou vypravovány, upadají v zapomnění.

Zrovna tento příběh vyprávíme, protože nám neustále připomíná, že kočovníci jsou součástí světa, který je na oplátku součástí jich samých. Když se člověk nevidí ani neslyší nikde jinde, pověsti jako tato nabývají na důležitosti coby opora jeho místa a smyslu v životě.

Toto je jeden z tradičních příběhů, který mi můj otec jednou líčil před spaním. Je kratší než většina ostatních, a přestože je poněkud sladkobolný, vždy mi na tváři vykouznil úsměv.

V dávných časech, kdy byla zem ještě mladá, byla luna tichým a nehybným kotoučem na obloze. Polohlasnými zvěstmi se šeptávalo, že občas schází na návštěvu. V takových případech na sebe brala podobu sličné panny. Byla okouzující a svůdná, silná a jasná jako její zář a k pozemšťanům vždy vlídná. V noci provázela mnohé světlem, které si půjčila ode dne, a starala se, aby nikdo nesešel ze své cesty, ať už putoval blízko či daleko od domova. Povídá se, že během svého pobytu na zemi se zamilovala do jednoho z Mincéri.¹

Kočovník byl nízkého vzrůstu, hubený a rozčepýřený, bez jakékoliv fyzické vlastnosti, která by ho vryla do paměti těch, kteří ho potkali. Přesto se však na něj lidské oči dívaly vlídně. Ačkoliv nebyl ani slunce, ani hvězda, skrýval se v něm jakýsi zář, který se projevoval nevyřčenými slovy a ladností pohybu.

Jednou večer cestou z města, kde strávil den vymetáním komínů, se rozhodl zkrátit si trasu přes pole, aby se dostal rychleji domů. I přes jeho kvapné kroky jeho zrak upoutala luna.

¹ Mincéri je označení pro lid Pavee neboli irské kočovníky v jazyce Gammon. Celá sbírka obsahuje glosář všech slov z tohoto zdroje.

Uchvátila jeho pohled, a protože cítila vzájemnou touhu, začala pomalu sestupovat z nebe, zatímco se její tvar měnil z kruhu světla do zářivého obrysu postavy. Kočovník se zděsil a obrátil k úprku. Ona však začala zpívat tichou melodii, ze které pocítil laskavost a přízeň, ačkoliv slovům nerozuměl. Když se otočil zpět, uviděl lunu, jaká ve skutečnosti byla, nejen měsíc, ale nádhernou ženu.

Byla to půvabná krasavice s kůží barvy čerstvě napadaných vloček a její vlasy hebké jako hedvábí byly světlé, místy protkané šedou jako mraky, které za šera putují oblohou. Oči měla světle modré, jemné jako padající sníh a látka, která ji halila měla barvu soumraku prošitého hvězdným třpytem s jemnými měděnými odstíny.

Její láska byla divoká, vroucná a natolik odvážná, že její kouzlo přitahovalo i hvězdy z nebe. Protože by však smrtelníci neměli milovat nesmrtelné, zavázala luna kočovníka mlčenlivostí. Po mnoho let sestupovala jednou za měsíc na zem, kde se scházeli se pod čarovnou rouškou noci na břehu říčky, jejíž zurčení odráželo milostný šepot. Dny, měsíce a roky ubíhaly, ale stáří dohánělo kočovníka jen stěží, jelikož v přítomnosti nesmrtelných čas stojí i pro smrtelníky. Zatímco se všichni okolo něj poddávali ranám času, Mincéir stárnul pomaleji.

Svémi dny uháněl nedočkavý soumraku. Tábořiště si vybíral tak, aby jej nezastřešovaly vzrostlé stromy, a čekal na bezoblačnou noc s touhou zahlédnout svou milovanou. Spával s roztaženou plachtou stanu tak, aby se mohl dívat nahoru na oblohu nebo dolů na měsíční odraz v řece.

Postupem času ho jeho chtíč pohltit a pozřel většinu jeho radosti. Kdysi charismatický Mincéir se stal vychloubačným a zpupným. Jednoho večera, když byl obklopen přáteli v hospodě, jim pověděl o spanilé měsíční panně a o tom, že právě ji si vybral za družku.

Přátelé mu pochopitelně nevěřili, a tak se rozhodl, že je přesvědčí. Když napříště luna sestoupila k řece, Mincéir schoval své druhy za cesmínovým keřem, tak, aby ji mohli spatřit. Luna, která však díky své nesmrtelné moudrosti vždy poznala, když na ni dopadaly cizí oči, pochopila, že jí lhal a jeho přátele odhalila. Šokována a zklamána jeho zradou se odvrátila od svého milého smrtelníka a jeho objetí a vrátila se na oblohu, kde se ukryla v nekonečné temnotě.

Zdrčený Mincéir volal k obloze, ale luna neodpověděla. Milovala ho a věděla, že on ji, navzdory své chybě také, jenže teď, když jejich vášeň už nebyla tajemstvím, spolu být nemohli.

Od té doby luna neseťvává na jednom místě na obloze, ale nesměle putuje každou noc po nebi a hledá na zemi někoho, kdo by ji miloval tak, jako ona jeho. Pokaždé nakonec zklamaně odvrací tvář a odebírá se k odpočinku v samotě rozsáhlého prázdna, než vnitřní síla, která v ní stále setrvává, opět otupí ostří smutku a ona znovu upře svůj dychtivý zrak k zemi. Počínaje onou nocí, tráví luna každou další putováním po obloze.

Tento příběh mi, krom jiného, připomíná, jak křehká věc je důvěra a jak moc každý člověk v nitru touží milovat.